EL POU de la gallina
Revista manresana d'informació i opinió

Cultura | Jordi Estrada | Actualitzat el 09/09/2020 a les 10:48

?Creadors en temps de pandèmia

De la mateixa manera que davant una adversitat no tothom reacciona igual, també enfront de la pandèmia els creadors han respost de formes diferents.

Foto: Il·lustració: Marta Bitriu.

N'hi ha que, aclaparats i blocats per les circumstàncies, s'han vist incapaços de trobar la inspiració. En altres casos, tanmateix, sembla com si aquesta mateixa situació hagi activat la imaginació i la necessitat d'expressar artísticament què senten i què pensen, i de compartir-ho solidàriament a través de les xarxes. Allò que n'ha resultat ha estat un experiment artístic, derivat d'una experiència personal i col·lectiva, produït i reproduït dia a dia.

"Digues quan va ser la darrera vegada"

Així arrenca el primer dels 42 poemes escrits per Zulima Martínez, entre el 16 de març i el 16 de maig: «El punt de partida va ser l'angoixa davant el confinament obligat, total i absolut». Martínez reconeix haver trobat en la poesia una manera de canalitzar les emocions provocades per «la necessitat d'entendre què estava passant i alhora intentar posar ordre dins meu». Afirma que «els poemes fluïen d'una manera gairebé espontània, al final del dia, sota el pes de la incertesa i la fatiga».

Els seus poemes, a més d'expressar fragilitats i inseguretats, sovint clamen contra les convencions, la injustícia i el conformisme, tot reivindicant la capacitat de revolta: «En els meus versos no hi ha patiment -el patiment el vaig veure a casa de les famílies necessitades, on duia menjar- sinó denúncia. La gent ens queixem, però no fem res». I afegeix: «M'adono que vivim massa pendents del que passa a fora, mentre tenim l'interior per endreçar». Confessa que escrivia els poemes sense cap idea prèvia: «A l'hora d'asseure'm davant l'ordinador, tant podia parlar de l'enyorança que sentia per una conversa a la plaça com del bonisme de la nova versió de "Resistiré"». I conclou: «Necessitava buscar la part positiva de tot plegat, fer net, endreçar-ho tot».

"Venies pel camí de la incertesa"

Entre el 16 de març i el 5 de juny, l'escriptor i editor Jaume Huch va escriure seixanta poemes: «M'hi vaig posar l'endemà que fos declarat l'estat d'alarma i vaig escriure l'últim a les portes d'una Patum inexistent. El fet d'estar sol a casa, si més no durant els primers dies, em va predisposar a llegir, escoltar música i escriure versos». I destaca que «la poesia et permet dialogar amb tu mateix i amb el lector a través de les xarxes». Cada poema anava acompanyat d'una fotografia del mateix Huch: «De vegades la foto servia com a motiu d'inspiració, altres vegades text i imatge naixien simultàniament».

Els poemes escrits fins el primer de maig corresponen al període de confinament. Són versos lliures que, a partir d'una visió molt personal del paisatge vist des de casa, traspuen sensacions i sentiments de melangia, incertesa i solitud. És a partir del primer dia de desconfinament que Huch comença a escriure sonets, un tipus de composició que «exigeix un treball de construcció més afinat, per tal com t'obliga a cenyir-te a unes normes mètriques i de rima més estrictes, evitant que la forma vagi en detriment del fons». Amb el desconfinament, el poeta i el fotògraf abandonen el finestral per sortir al carrer i fondre's amb la natura. D'aquí que la melangia obri pas a l'esperança i a la joia de viure, malgrat la perseverança de la incertesa. En conjunt, són poemes en què Huch manifesta els seus estats d'ànim a través dels elements de la natura. Convençut del valor terapèutic de la poesia, Huch aclareix que «sovint utilitzo el tu com a jo per distanciar-me de mi mateix i alhora acostar-me al lector».

"Mirant el futur"

Si bé la intenció primera del pianista i compositor David Martell era compondre una peça diària per a piano durant els dies de la Setmana Santa, la iniciativa va tenir continuïtat, amb intermitències, fins al 24 de maig, en què escriu una suite descriptiva de les quatre fases del confinament. En total, són setze peces on s'alternen estils i estats d'ànim diversos, però hi predominen la serenor, l'esperança i l'optimisme. Al costat de temes de tall més clàssic, n'hi ha de més jazzístics, a més

del funky, la bossanova, el swing, el ragtime, un tango... La majoria de composicions reflecteixen l'actitud vitalista i positiva de Martell, per a qui «compondre va servir per desconnectar-me del confinament interior, ja que em permetia lliurar-me a la creació sense cap pressió exterior».

Explica que «feia temps que no escrivia per a mi, sense que es tractés de cap encàrrec, sense cap altra pretensió que crear i compartir». I afegeix que «va ser un compromís i un repte, que m'exigia una mitjana de sis hores diàries de treball: el matí componia el tema, després l'enregistrava i al vespre el compartia a través del canal de YouTube».

Garrotada va, garrotada bé

Marta Bitriu és llicenciada en Història de l'art i treballa a l'Arxiu Interparroquial. Dibuixa des de petita, inspirada en les historietes de Zipi-Zape i Mortadelo. També es reconeix deutora dels dibuixos de Picanyol i Maria Pascual, així com de l'estil Manga: «Ho faig per afició, però d'una manera o altra el dibuix sempre ha estat present en la meva vida». Arran del confinament, Bitriu va posar-se a crear una vinyeta diària amb el personatge del coronavirus com a protagonista. Tots els dibuixos expressen el desig d'acabar amb aquest virus, que, convertit en personatge de còmic, apareix combatut i atonyinat per nens, infermeres, àvies, bastoners...

Des que el 22 de març va crear la primera vinyeta, cap dia no ha deixat d'enviar un nou dibuix a les xarxes. Des que als presos polítics els han retirat el tercer grau, Bitriu hi ha incorporat un llaç groc: «Tot sovint els escric i els envio dibuixos».

Diari (absurd) d'estar per casa

Durant 63 dies el creador i gestor cultural Pep Garcia va escriure minipostals amb què compartir reflexions, emocions i preguntes, «que em feia jo i tothom». Eren com fulls de dietari sense guió previ, «perquè allò no havia passat mai; de fet, tampoc no se sabia què era "allò"». Garcia subratlla que es tracta «d'un diari emocional que, tot i estar escrit en primera persona, és més col·lectiu que individual».

«No pretenia resseguir l'actualitat, sinó transmetre com l'actualitat calava dins». Comenta que l'"absurd" del títol té a veure amb el fet que, inicialment, «no sabia si escriuria coses absurdes o que era absurd tot el que estava passant». L'últim lliurament, "Surto de casa", es va produir quan es va decretar el desconfinament total: «El diari tenia sentit dins el parèntesi en què tothom es trobava tancat a casa».

L'efímer perdurable

De l'àmplia acceptació per part dels seguidors a les xarxes d'aquestes propostes, espontànies i efímeres, n'ha sorgit la idea de materialitzar-les en un llibre, un concert o un espectacle. Aquest serà el cas del Diari de Pep Garcia, convertit en el muntatge "Re-trobament" que, amb l'acompanyament de temes recuperats de Manel Camp durant el confinament, s'estrenarà a Sallent el dia 5 de setembre.

Zulima Martínez està treballant en l'edició del poemari, il·lustrat per Lluís Puiggròs. David Martell ha aplegat una hora de concert a "Dedicatòries" -que es podrà escoltar a la plaça Vella d' Artés, el 3 de setembre-, Jaume Huch publicarà els poemes i les fotografies que van inspirar-los i Marta Bitriu, que a dia d'avui continua dibuixant una vinyeta cada dia, quan tot això s'acabi -i n'hi ha per dies- rumiarà la possibilitat d'aplegar tots els dibuixos en l'àlbum de la maleïda Covid.